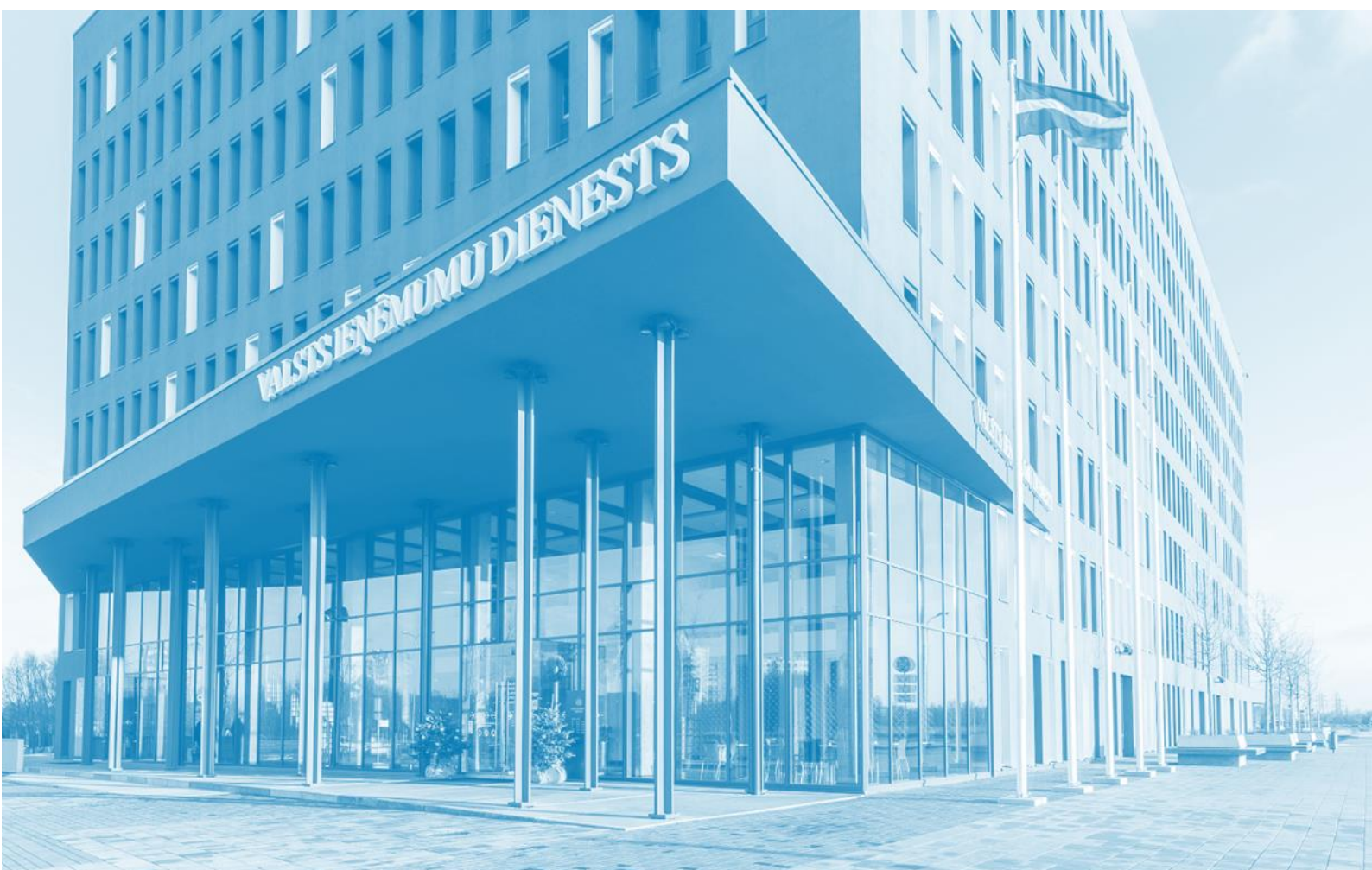

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

zvērinātu advokātu birojam

01.10.2019.

Saturs

Vispārīgie jautājumi	3
Ieņēmumu un izdevumu uzskaitē.....	4
Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā ienākuma noteikšanas kārtība	8
Darba devēja un darba ņēmēju reģistrācijas kārtība	14
Pievienotās vērtības nodokļa piemērošanas kārtība	15

Vispārīgie jautājumi

Zvērinātu advokātu biroji organizatoriskos jautājumus nosaka atbilstoši Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas pieņemtajiem statūtiem.

Statūti paredz divus organizācijas **veidus**, kā advokāti var veidot savu sadarbību zvērinātu advokātu birojā. Statūti nosaka, ka zvērināti advokāti var praktizēt sadarbībā ar citiem zvērinātiem advokātiem, organizējot to uz rakstiskas vienošanās pamata:

- **par kopēju sadarbību juridiskās palīdzības sniegšanā**, ieskaitot atbildību par to un atbildību par visu izdevumu segšanu, kuri saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu;
- **par kopēju sadarbību vienīgi tādu izdevumu segšanā**, kuri saistīti ar personāla darba samaksu vai kopējo darba telpu izmaksām, bet juridisko palīdzību katrs zvērināts advokāts sniedz individuāli, kas fiksēts viņa norēķinu kontā kredītiestādē par honorāra apgrozījumu.

Saskaņā ar statūtiem zvērināti advokāti par uzņemšanos sniegt juridisko palīdzību un attiecīgās atlīdzības apmēru vienojas ar klientu.

Atbilstoši statūtos noteiktajam vienošanos ar klientu slēdz zvērināts advokāts, vienošanos var slēgt arī zvērinātu advokātu birojs, ja tajā praktizē vairāki zvērināti advokāti savstarpējā sadarbībā.

Zvērināti advokāti, izveidojot zvērinātu advokātu **biroju**, **pieņem** zvērinātu advokātu biroja **nolikumu vai noslēdz** zvērinātu advokātu biroja partneru koleģiālu **vienošanos**.

Zvērinātu advokātu biroju nolikumā ietver informāciju par zvērinātu advokātu biroja ieņēmumu un izdevumu sadales principiem.

Zvērinātu advokātu biroji grāmatvedības uzskaiti veic atbilstoši prasībām, kas attiecas uz zvērinātiem advokātiem.

Zvērinātu advokātu birojs uzskaita kopējos zvērinātu advokātu biroja ieņēmumus un izdevumus, ja nolikumā noteikts, ka zvērināti advokāti praktizē atbilstoši šī metodiskā materiāla noteiktajam principam.

Zvērinātu advokātu birojs uzskaita tikai kopējos izdevumus, ja nolikumā noteikts, ka zvērināti advokāti praktizē atbilstoši šī metodiskā materiāla noteiktajam principam.

Zvērinātu advokātu birojs var izvēlēties kārtot **grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā**, tad ieņēmumu un izdevumu uzskaiti veic, aizpildot ieņēmumu un izdevumu reģistru (žurnālu).

Zvērinātu advokātu birojs var izvēlēties kārtot **grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā**, tad ieņēmumus un izdevumus uzskaita, izmantojot noteikto grāmatvedības kontu plānu, un sastāda bilanci un ieņēmumu un izdevumu pārskatu.

Izveidojot kontu plānu un kārtojot grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā, zvērinātu advokātu birojs, nosakot grāmatvedības organizācijas kārtību, var ievērot Ministru kabineta 2007.gada 8.maija noteikumu Nr.301 "Noteikumi par individuālo komersantu finanšu pārskatiem" noteiktās prasības.

Zvērinātu advokātu birojs grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā vai divkāršā ieraksta sistēmā var kārtot papīra reģistra veidā vai elektroniski.

Ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

Grāmatvedības kārtošana kopējas sadarbības gadījumā

Zvērinātu advokātu biroja ieņēmumus veido klientu maksājumi par sniegto juridisko palīdzību, kā arī ar juridiskās palīdzības sniegšanu saistītie atlīdzināmie izdevumi. Zvērinātu advokātu biroja izdevumi ir izdevumi, kas saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu.

Zvērinātu advokātu birojs ieņēmumus un izdevumus uzskaita, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem.

Ja zvērinātu advokātu birojam ir **kredītiestādes (bankas) konts**, tad summu, kas saņemta kredītiestādes (bankas) kontā vai no tā izsniegta, **uzskaitē** kā attaisnojuma dokumentu **driest izmantot konta izrakstu**.

Par saņemtajām vai izsniegtajām **summām skaidrā naudā** no kases zvērinātu advokātu birojs kā attaisnojuma dokumentu **var izmantot kases ieņēmumu un izdevumu orderus**.

Zvērinātu advokātu biroji, **saņemot samaksu** par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem skaidrā naudā, darījumu **var apliecināt ar** Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētu **kvīti**.

Ieņēmumus un izdevumus zvērinātu advokātu birojs **uzskaita un sadala starp biroja partneriem** tā, lai grāmatvedības jautājumos kvalificēta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par naudas plūsmu noteiktā laikposmā, kā arī konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei.

Kārtojot grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā, ieņēmumus zvērinātu advokātu birojs **uzskaita pēc kases principa** – ieņēmumus tad, kad tie ir saņemti, bet izdevumus – kad tie ir izdarīti.

Kārtojot grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā, saimnieciskos darījumus grāmatvedības reģistros atspoguļo **pēc uzkrāšanas principa** – darījumus un notikumus norāda periodā, kad tie notiek, neatkarīgi no tā, kad tiek veikti norēķini.

Ja zvērinātu advokātu birojā ir apvienojušies advokāti, kuru sadarbība ar citiem zvērinātiem advokātiem pamatojas uz visu dibinātāju atbildību par kopējo sadarbību juridiskās palīdzības sniegšanā, ieskaitot atbildību par to un atbildību par visu izdevumu segšanu, kuri saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu, tad zvērinātu advokātu biroja ieņēmumus un izdevumus sadala starp biroja partneriem, pamatojoties uz zvērinātu advokātu biroja nolikumā noteikto vai zvērinātu advokātu biroja partneru koleģiālu vienošanos.

Zvērinātu advokātu birojā praktizējošo advokātu sniegtajiem pakalpojumiem attaisnojuma dokuments ir izrakstāms zvērinātu advokātu biroja vārdā (tas ir, izrakstītajos attaisnojuma dokumentos kā pakalpojumu sniedzēju norāda zvērinātu advokātu biroju).

1.piemērs

Zvērinātu advokātu birojā ir apvienojušies trīs zvērināti advokāti, kuri noslēguši vienošanās līgumu par kopēju sadarbību juridiskās palīdzības sniegšanā, ieskaitot atbildību par to un atbildību par visu izdevumu segšanu, kuri saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu.

Zvērinātu advokātu birojā kopējie ieņēmumi par zvērinātu advokātu sniegto juridisko palīdzību klientiem ir 6000 euro un izdevumi 3000 euro. Zvērinātu advokātu birojs noformē iekšējo attaisnojuma dokumentu (piemēram, aktu u.c.), kurā norāda zvērinātu advokātu biroja kopējo ieņēmumu un izdevumu sadalījumu attiecīgajiem zvērinātiem advokātiem atbilstoši zvērinātu advokātu biroja vienošanās līgumā noteiktajiem ieņēmumu un izdevumu sadales principiem.

Norādītie kopējie ieņēmumi un izdevumi sadalāmi vienlīdzīgās daļās starp biroja partneriem, pamatojoties uz zvērinātu advokātu biroja vienošanās līgumu. Izmaksājot zvērinātiem advokātiem ieņēmumus, noformē kases izdevumu orderi.

2.piemērs

Zvērinātu advokātu birojā ir apvienojušies pieci zvērināti advokāti, kas noslēguši zvērinātu advokātu biroja vienošanās līgumu, kurā viens no nosacījumiem ir, ka gūto finansiālo labumu zvērinātu advokātu birojs zvērinātiem advokātiem var izmaksāt avansā.

Zvērinātu advokātu biroja ieņēmumi no juridisko palīdzību sniegšanas klientam ir 6500 euro. Zvērinātu advokātu birojs zvērinātiem advokātiem izmaksā avansu 300 euro skaidrā naudā, noformējot kases izdevumu orderi.

Grāmatvedības kārtošana kopīgu izdevumu segšanai

Ja zvērināti advokāti ir apvienojušies zvērinātu advokātu birojā, lai segtu personāla darba samaksas izdevumus vai kopējo darba telpu izmaksas, bet juridisko palīdzību katrs zvērināts advokāts sniedz individuāli, kas reģistrēts viņa norēķinu kontā kredītiestādē par honorāra apgrozījumu, tad šajā gadījumā zvērināti advokāti attaisnojuma dokumentu par sniegtajiem pakalpojumiem izraksta savā vārdā.

Zvērināti advokāti kārtu savu ieņēmumu un izdevumu uzskaiti:

- zvērināti advokāti, saņemot samaksu par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem skaidrā naudā, darījumu var apliecināt ar Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētu kvīti;
- zvērināti advokāti ieņēmumus un izdevumus uzskaita, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem;
- ieņēmumus no zvērināta advokāta prakses veido klientu maksājumi par sniegto juridisko palīdzību;
- zvērinātu advokātu izdevumi ir izdevumi, kas saistīti ar juridiskās palīdzības sniegšanu vai noteikti šajā likumā. Zvērināta advokāta izdevumus veido arī samaksa, ko tas veic zvērināta advokāta birojam, lai segtu personāla darba samaksas izdevumus vai kopējo darba telpu izmaksas.

Zvērinātu advokātu birojs kārtot savu ieņēmumu un izdevumu uzskaiti.

Kārtojot grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā, ieņēmumus zvērinātu advokātu birojs uzskaita *pēc kases principa* – ieņēmumus tad, kad tie ir saņemti, bet izdevumus – kad tie ir izdarīti.

Kārtojot grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā, saimnieciskos darījumus grāmatvedības reģistros atspoguļo *pēc uzkrāšanas principa* – darījumus un notikumus norāda periodā, kad tie notiek, neatkarīgi no tā, kad tiek veikti norēķini.

Zvērinātu advokātu biroji un zvērinātie advokāti izvēlas vienādu grāmatvedības uzskaites veidu.

Ja zvērinātu advokātu birojam ir kredītiestādes (bankas) konts, tad summu, kas saņemtas kredītiestādes (bankas) kontā vai no tā izsniegtas, uzskaitē kā attaisnojuma dokumentu izmanto konta izrakstu.

Par saņemtajām vai izsniegtajām summām skaidrā naudā no kases, zvērinātu advokātu birojs kā attaisnojuma dokumentu izmanto kases ieņēmumu un izdevumu orderus.

Zvērinātu advokātu birojā praktizējošo advokātu sniegtajiem pakalpojumiem attaisnojuma dokuments ir izrakstāms zvērinātu advokātu biroja vārdā (tas ir, izrakstītajos attaisnojuma dokumentos kā pakalpojumu sniedzēju norāda zvērinātu advokātu biroju).

3.piemērs

Divi zvērināti advokāti ir apvienojušies zvērinātu advokātu birojā, lai segtu tikai kopējo darba telpu izmaksas. Juridisko palīdzību klientam katrs zvērināts advokāts sniedz individuāli. Zvērinātu advokātu birojs un zvērinātie advokāti ir izvēlējušies grāmatvedība reģistrus kārtot vienkāršā ieraksta sistēmā.

Zvērinātu advokātu birojs saņem rēķinu no iznomātāja par telpu nomas maksu 500 euro. Zvērinātu advokātu birojs izraksta attaisnojuma dokumentu zvērinātiem advokātiem, katram par 250 euro. Zvērinātie advokāti, saņemot attaisnojuma dokumentu no zvērinātu advokātu biroja, izraksta kases izdevumu orderi un samaksā zvērinātu advokātu birojam nomas maksu. Zvērinātu advokātu birojs noformē kases ieņēmumu orderi un grāmatvedības reģistros saņemto samaksu 500 euro reģistrē kā ieņēmumus. Ja samaksu iznomātājam 500 euro par telpu nomu veic bezskaidras naudas norēķina veidā, zvērinātu advokātu birojs saskaņā ar bankas konta izrakstā sniegto informāciju to norāda grāmatvedības reģistros kā izdevumus.

4.piemērs

Zvērinātu advokātu birojā ir apvienojušies trīs zvērināti advokāti, lai segtu kopējos izdevumus (piemēram, advokātu prakses vietas uzturēšanas izdevumus, apmācību izdevumus, klientu uzņemšanas un apkalpošanas izdevumus u.c. izdevumus). Juridisko palīdzību klientam katrs zvērināts advokāts sniedz individuāli. Zvērinātu advokātu birojs un zvērināti advokāti izvēlējušies kārtot grāmatvedības reģistrus divkāršā ieraksta sistēmā.

Zvērinātu advokātu birojs saņem rēķinu par summu 1200 euro no kursu organizētājiem, kas veikuši advokātu apmācību.

Zvērinātu advokātu birojs saņemto rēķinu grāmatvedībā uzrāda šādi:

D "Pārējie izdevumi"	1200	
K "Īstermiņa kreditori"		1200

Zvērinātu advokātu birojs izraksta attaisnojuma dokumentu katram zvērinātam advokātam par summu 400 euro.

Zvērinātu advokātu birojs attaisnojuma dokumentos norādītās summas grāmatvedībā uzrāda šādi:

D "Citi debitori"	1200	
K "Pārējie ieņēmumi"		1200

Saņemot samaksu no zvērinātiem advokātiem skaidrā naudā, zvērinātu advokātu birojs izraksta kases ieņēmumu orderus un saņemto naudu grāmatvedībā uzrāda šādi:

D "Nauda"	1200	
K "Citi debitori"		1200

Veicot rēķina apmaksu kursu organizētājiem 1200 euro bezskaidras naudas norēķinu veidā, pamatojoties uz bankas kontu izrakstā sniegto informāciju, grāmatvedībā veikto samaksu uzrāda šādi:

D "Īstermiņa kreditori"	1200	
K "Nauda"		1200

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā ienākuma noteikšanas kārtība

Zvērinātu advokātu biroji, kurā apvienojušies vairāki zvērināti advokāti juridisko pakalpojumu sniegšanai, no sava saimnieciskās darbības rezultāta iedzīvotāju ienākuma nodokli nemaksā. Iedzīvotāju ienākuma **nodokli maksā zvērināti advokāti**, Valsts ieņēmumu dienestā taksācijas gadam sekojošajā gadā **no 1.marta līdz 1.jūnijam** vai, **ja taksācijas gada ienākumi pārsniedz 55 000 euro**, - **no 1.aprīļa līdz 1.jūlijam**, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, kurā tiek uzrādīts taksācijas gada saimnieciskās darbības rezultāts no zvērināta advokāta darbības zvērinātu advokātu birojā. Atbildīgs par gada ienākumu deklarācijā uzrādīto datu patiesumu ir zvērināts advokāts.

Ja zvērinātu advokātu birojā ir apvienojušies advokāti, kuru sadarbība ar citiem zvērinātiem advokātiem pamatojas uz dibinātāju atbildību par kopējo sadarbību juridiskās palīdzības sniegšanā, tad zvērināta advokāta saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus veido uz konkrēto zvērinātu advokātu attiecināmā ieņēmumu un izdevumu daļa, kas aprēķināta, ievērojot zvērinātu advokātu biroja nolikumā noteiktos ieņēmumu un izdevumu sadales principus.

Ja zvērināti advokāti ir apvienojušies zvērinātu advokātu birojā, lai tikai segtu personāla darba samaksas izdevumus vai kopējo darba telpu izmaksas, bet juridisko palīdzību katrs zvērināts advokāts sniedz individuāli, tad zvērināta advokāta ieņēmumi ir tā norēķinu kontā kredītiestādē par honorāra apgrozījumu fiksētās summas, bet izdevumi – uz konkrēto zvērinātu advokātu attiecināmā zvērinātu advokātu biroja izdevumu daļa, kas aprēķināta, ievērojot zvērinātu advokātu biroja nolikumā vai biroja dibinātāju vienošanās līgumā noteiktos izdevumu sadales principus.

Zvērinātu advokātu apliekamais ienākums, kas tiek noteikts, pamatojoties uz zvērinātu advokātu biroja kārtotās grāmatvedības uzskaites datiem, nedrīkst atšķirties no apliekamā ienākuma, kāds tiktu noteikts, ja zvērināts advokāts apliekamo ienākumu noteiktu, kārtojot grāmatvedības uzskaiti individuāli.

Zvērinātam advokātam, kas nepiedalās zvērinātu advokātu biroja kopējo ienākumu sadalē, bet, pamatojoties uz noslēgto vienošanos, gūst no zvērinātu advokātu biroja fiksētu ienākumu, saimnieciskās darbības ieņēmumus veido šis fiksētais ienākums.

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā ienākuma noteikšanas kārtība no zvērināta advokāta profesionālās darbības zvērinātu advokātu birojā, kā arī tas, kurš gada ienākuma deklarācijas pielikums zvērinātam advokātam ir jāaizpilda, uzrādot ienākumu no profesionālās darbības zvērinātu advokātu birojā, ir atkarīgs no tā, vai zvērinātu advokātu birojā grāmatvedības uzskaitē tiek kārtota vienkāršā ieraksta sistēmā vai divkāršā ieraksta sistēmā.

Ja zvērinātu advokātu birojā grāmatvedības uzskaiti kārtu vienkāršā ieraksta sistēmā, zvērināts advokāts Valsts ieņēmumu dienestā taksācijas gadam sekojošajā gadā no 1.marta līdz 1.jūnijam, vai, ja taksācijas gada ienākumi pārsniedz 55 000 euro, - no 1.aprīļa līdz 1.jūlijam, iesniedz ar Ministru kabineta 2018.gada 30.oktobra noteikumiem Nr.662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību" apstiprināto gada ienākumu deklarācijas pielikumu D3.

Ja zvērinātu advokātu birojā grāmatvedības uzskaiti kārtu divkāršā ieraksta sistēmā, zvērināts advokāts Valsts ieņēmumu dienestā taksācijas gadam sekojošajā gadā no 1.marta līdz 1.jūnijam, vai, ja taksācijas gada ienākumi pārsniedz 55 000 euro, - no 1.aprīļa līdz 1.jūlijam, iesniedz ar Ministru kabineta 2018.gada 30.oktobra noteikumiem Nr.662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību" apstiprināto gada ienākumu deklarācijas pielikumu D3¹.

Lai zvērināts advokāts varētu aizpildīt attiecīgo gada ienākumu deklarācijas pielikumu (pielikumu D3 vai pielikumu D3¹), kurā ietvertā informācija būtu pārbaudāma un salīdzināma ar zvērinātu advokātu biroja grāmatvedības uzskaites datiem, **zvērinātu advokātu birojs** aizpilda gada ienākumu deklarācijas attiecīgo pielikumu (pielikumu D3 vai pielikumu D3¹), kurā uzrāda kopējo zvērinātu advokātu biroja taksācijas gada saimnieciskās darbības rezultātu. Papildus minētajam zvērinātu advokātu birojs sagatavo iekšējo attaisnojuma dokumentu ar paskaidrojumu par gada ienākumu deklarācijas pielikumā D3 uzrādīto ieņēmumu un izdevumu sadalījumu vai pielikumā D3¹ uzrādīto apliekamā ienākuma no saimnieciskās darbības sadalījumu starp konkrētajā zvērinātu advokātu birojā praktizējošiem advokātiem.

Zvērināts advokāts, kas praktizē zvērinātu advokātu birojā sadarbībā ar citiem advokātiem, **iesniedzot** Valsts ieņēmumu dienestā gada ienākumu **deklarāciju**, tai **pielikumā pievieno šādus dokumentus:**

- zvērinātu advokātu biroja sagatavoto gada ienākumu deklarācijas pielikumu D3 vai D3¹;
- paskaidrojumu par zvērinātu advokātu biroja sagatavotajā gada ienākumu deklarācijas pielikumā D3 uzrādīto ieņēmumu un izdevumu sadalījumu vai pielikumā D3¹ uzrādītā apliekamā ienākuma sadalījumu starp konkrētajā zvērinātu advokātu birojā praktizējošiem zvērinātiem advokātiem;
- ja zvērinātu advokātu birojs grāmatvedības uzskaiti kārtu divkāršā ieraksta sistēmā, tad iesniedz zvērinātu advokātu biroja bilanci un ieņēmumu un izdevumu pārskatu saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 13.panta sesto daļu.

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā ienākuma noteikšanas kārtība, ja grāmatvedība tiek kārtota vienkāršā ieraksta sistēmā

Zvērināta advokāta ienākums no profesionālās darbības tiek aprēķināts kā gūto ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpība.

5.piemērs

Zvērinātu advokātu birojā ir apvienojušies trīs zvērināti advokāti, lai tikai segtu kopējo darba telpu izmaksas, bet juridisko palīdzību katrs zvērināts advokāts sniedz individuāli.

Kopējie taksācijas gada izdevumi, kas saistīti ar darba telpu izmantošanu, ir 6000 euro. Uz katru zvērinātu advokātu attiecināmā zvērinātu advokātu biroja izdevumu daļa ir 2000 euro. Zvērinātu advokātu birojā praktizējošo zvērinātu advokātu ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamais ienākums tiek noteikts kā katra zvērināta advokāta ieņēmumi no zvērināta advokāta pakalpojumu sniegšanas un uz to attiecināmo biroja izdevumu 2000 euro starpība.

Ieņēmumos, kas gūti no saimnieciskās darbības, **ieskaita**:

- ieņēmumus no zvērinātu advokātu pakalpojumu sniegšanas;
- citus saimnieciskās darbības ieņēmumus.

Izdevumos, ja tie saistīti ar taksācijas gada ienākuma gūšanu no saimnieciskās darbības, **ieskaita**:

- izdevumus par iegādāto inventāru, kura vērtība nepārsniedz 1000 euro (ja inventāra vērtība pārsniedz 1000 euro, to atzīst par pamatlīdzekli);
- izdevumus, kas saistīti ar algotā darbaspēka izmantošanu;
- komandējumu, reklāmas, kancelejas, pasta, telegrāfa, teleksa, telefaksa izdevumus;
- pamatlīdzekļu nolietojumu, ko aprēķina saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.⁵pantu un Ministru kabineta noteikumos noteikto kārtību;
- aprēķinot vieglā automobiļa vērtības nolietojumu, – aprēķināto nolietojumu proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru skaitam, bet ne vairāk par 70 procentiem;
- vieglā automobiļa ekspluatācijas izmaksas (arī izdevumus par degvielu) proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru skaitam, pamatojoties uz detalizēti izstrādātiem maršrutiem, bet ne vairāk kā par 70 procentiem. Ja nav atbilstoši noformētu attaisnojuma dokumentu, izdevumos ietver ne vairāk par 50 procentiem no faktiskajām izmaksām;
- izdevumus, kas saistīti ar pamatlīdzekļu kārtējo remontu;
- nomas un īres maksu;
- valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par darbiniekiem, kā arī par darbiniekiem iemaksātās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas un iemaksas privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un dzīvības, veselības un negadījumu apdrošināšanas (bez līdzekļu uzkrāšanas) prēmiju summas;
- solidaritātes nodokli par darbiniekiem;
- obligātās apdrošināšanas prēmiju maksājumus par saimnieciskajā darbībā izmantotiem pamatlīdzekļiem;
- izdevumus par darbinieku izglītošanu un kvalifikācijas paaugstināšanu;
- procentu maksu par banku kredīta vai līzinga pakalpojumu izmantošanu, izņemot soda naudas maksājumus;
- Latvijas Republikā noteikto nodokļu (izņemot iedzīvotāju ienākuma nodokli un pievienotās vērtības nodokli) un nodevu maksājumus valsts vai pašvaldības budžetā;
- īpašuma apdrošināšanas prēmiju maksājumus;
- civiltiesiskās apdrošināšanas prēmiju maksājumus un izdevumus par saimnieciskajā darbībā izmantotā transportlīdzekļa valsts tehnisko apskati

proporcionāli apdrošināšanas periodā vai periodā, uz kuru attiecas tehniskā apskate, saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru īpatsvaram;

- elektroniskā pasta izdevumus;
- izdevumus par tālruņa sarunām saimnieciskās darbības vajadzībām atbilstoši telekomunikāciju uzņēmuma izsniegtajā izziņā dotajam atšifrējumam par visām tālruņa sarunām un tālruņa abonēšanas maksa proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām veikto sarunu īpatsvaram;
- ikgadējo biedru naudu profesionālajā biedrībā, kura attiecas uz fiziskās personas profesionālo darbību;
- citus pēc ekonomiskā satura un būtības saimnieciskās darbības nodrošināšanai nepieciešamos izdevumus.

Ar saimniecisko darbību saistītajos izdevumos neieskaita izdevumus, kas saistīti ar reprezentatīva vieglā automobiļa ekspluatāciju, uzturēšanu vai nomu, kā arī procentu maksājumus, kas saistīti ar reprezentatīva vieglā automobiļa iegādi vai nomu.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām ar saimniecisko darbību saistītos izdevumus piemēro apmērā, kas nepārsniedz **80 procentus** no fiziskās personas kopējiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem.

Izdevumu veidi, kuri ar saimniecisko darbību saistītajos izdevumos ir iekļaujami **pilnā apmērā**:

- darba alga un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, tai skaitā solidaritātes nodoklis, ko saimnieciskās darbības veicējs maksā par saviem darbiniekiem;
- nekustamā īpašuma nodoklis;
- pamatlīdzekļu nolietojums, ko aprēķina saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" [11.⁵pantu](#) un Ministru kabineta noteikumos noteikto kārtību.

Izdevumu ierobežojuma apmēru nepiemēro par **pirmo gadu**, kurā reģistrēta saimnieciskā darbība, un par nākamo darbības gadu, kā arī par gadu, kurā izbeigta saimnieciskā darbība.

Nosakot ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu, secīgi vispirms atskaita izdevumus, kas atskaitāmi pilnā apmērā, pēc tam pārējos izdevumus, ievērojot izdevumu ierobežojumu.

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā ienākuma noteikšanas kārtība grāmatvedības kārtojot divkāršā ieraksta sistēmā

Zvērinātu advokātu birojs, kas atbilstoši likumam "Par grāmatvedību" **kārto** grāmatvedību **divkāršā ieraksta sistēmā**, taksācijas gada saimnieciskās darbības ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu nosaka, **koriģējot ieņēmumu un izdevumu pārskatā uzrādīto ieņēmumu un izdevumu starpību**.

Ieņēmumu un izdevumu pārskatā uzrādīto ieņēmumu un izdevumu starpību palielina (negatīva rezultāta gadījumā – samazina) par:

- tiem izdevumiem (izdevumu daļu), kuri nav tieši saistīti ar saimniecisko darbību saskaņā ar [Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu](#);
- soda naudām, līgumsodiem un naudas sodiem izmantoto summu;
- neatlīdzinātajām iztrūkumu vai izlaupījumu summām kas pārsniedz 145 *euro*, ja par notikušo nav ziņots tiesībaizsardzības iestādēm, kuras pieņēmušas lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu vai atteikšanu uzsākt kriminālprocesu.
- bezcerīgo (zaudēto, bez cerībām tos kādreiz atgūt) parādu summām, kas tieši iekļautas izmaksās, ja tās neatbilst likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" [11.3](#) pantā noteiktajiem nosacījumiem debitoru parādu atzīšanai par zaudētajiem parādiem, kā arī citos šajā pantā noteiktajos gadījumos;
- darbinieku labā izdarītajām darba devēja iemaksām privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un iemaksātajām apdrošināšanas prēmiju summām par darbinieku dzīvības apdrošināšanu (ar līdzekļu uzkrāšanu) saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" [8. panta](#) piekto daļu, ja nodokļa maksātājam taksācijas perioda pēdējā dienā nodokļu parāda kopsumma pārsniedz 150 *euro*, izņemot nodokļu maksājumus, kuru maksāšanas termiņi ir pagarināti saskaņā ar likumu "[Par nodokļiem un nodevām](#)";
- apdrošināšanas prēmijas maksājumiem, kas veikti apdrošināšanas sabiedrībām, kuras izveidotas un darbojas ārpus Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomikas zonas valstīm;
- darbinieku labā privātajos pensiju fondos izdarītajām iemaksām, ja tās iemaksātas pensiju fondos, kas izveidoti un darbojas ārpus Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomikas zonas valstīm vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstīm;
- pamatlīdzekļu nolietojuma un norakstīto nemateriālo ieguldījumu vērtību summu, kas norakstīta saskaņā ar likumu "Par grāmatvedību" un tam pakārtotajiem normatīvajiem aktiem pārskata gadā;
- vieglā automobiļa ekspluatācijas izdevumiem proporcionāli nobraukto kilometru skaitam, kas nav attiecināmi uz saimniecisko darbību, vai 50 % no faktiskajām izmaksām, ja nav atbilstoši noformētu attaisnojuma dokumentu.

Ieņēmumu un izdevumu **pārskatā** uzrādīto ieņēmumu un izdevumu **starpību samazina** (negatīva rezultāta gadījumā – palielina) **par:**

- pamatlīdzekļu nolietojuma un norakstīto nemateriālo ieguldījumu vērtību summu, kas aprēķināta saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" [11.5](#) panta un Ministru kabineta noteikumos noteiktajām prasībām;
- aprēķinot vieglā automobiļa vērtības nolietojumu, – aprēķināto nolietojumu proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru skaitam, bet ne vairāk par 70 procentiem.

Nosakot saimnieciskās darbības ienākumu, ņem vērā bilances posteņu pārvērtēšanas rezultātus, izņemot aktīvu pārvērtēšanu sakarā ar ārvalstu valūtas kursa maiņu.

Ja nodokļu maksātājam pēc korekcijas veikšanas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamais ienākums ir mazāks par 20 procentiem no saimnieciskās darbības

ieņēmumiem, nodokli aprēķina no summas, kas nav mazāka par 20 procentiem no saimnieciskās darbības ieņēmumiem.

Ja apliekamais ienākums, kas noteikts kā 20 procenti no saimnieciskās darbības ieņēmumiem, atšķiras no apliekamā ienākuma, kas noteikts, no saimnieciskās darbības ieņēmumiem atskaitot saimnieciskās darbības izdevumu veidus, kuri ar saimniecisko darbību saistītajos izdevumos ir iekļaujami pilnā apmērā, iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām izmanto mazāko no abiem iegūtajiem rezultātiem.

Darba devēja un darba ņēmēju reģistrācijas kārtība

Zvērinātu advokātu birojs ir pielīdzināms civiltiesiskajai sabiedrībai, kas darbojas uz sabiedrības līguma pamata, tādējādi zvērinātu advokātu birojā nodarbināto personu darba devējs ir zvērināts advokāts vai vairāki zvērināti advokāti, kuri izveidojuši advokātu biroju kā civiltiesisku sabiedrību.

6.piemērs

Zvērinātu advokātu birojā ir apvienojušies trīs zvērināti advokāti, lai segtu kopējos izdevumus, t.sk. personāla izmaksas.

Viens no zvērinātiem advokātiem vai katrs zvērināts advokāts atsevišķi reģistrējas kā darba devējs. Ja kā darba devējs ir reģistrējies viens no zvērinātu advokātu birojā praktizējošiem zvērinātajiem advokātiem, tad darba devēja statusā reģistrētais zvērinātais advokāts izsniedz citiem advokātiem kompensācijas rēķinu.

Zvērinātu advokātu birojā praktizējošs **zvērināts advokāts** (zvērināti advokāti) kā darba devējs – fiziskā persona – **reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā** 10 dienu laikā pēc līguma noslēgšanas ar darba ņēmēju par darba veikšanu par atlīdzību, uzrādot personu apliecinošu dokumentu un iesniedzot līguma kopiju (uzrādot līguma oriģinālu).

Darba devējs reģistrējoties no Valsts ieņēmumu dienesta saņem paziņojumu (*Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumu Nr.827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli" 2.pielikums*), kurā ir norādīts kredītiestādes konta numurs, uz kuru pārskaitāmas obligātās iemaksas, kā arī pārskatu iesniegšanas un obligāto iemaksu veikšanas termiņi.

Informācija par termiņiem un kārtību, kādā iesniedz ziņas par darba ņēmējiem, ir publicēta VID tīmekļa vietnē www.vid.gov.lv sadaļā "Nodokļi" – "Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas" – "Informatīvie un metodiskie materiāli" – "Deklarāciju un pārskatu aizpildīšanas un iesniegšanas nosacījumi" - metodiskais materiāls "Darba devēju un darba ņēmēju valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas".

Pievienotās vērtības nodokļa piemērošanas kārtība

Saimnieciskās darbības ietvaros iekšzemē sniegtie pakalpojumi par atlīdzību ir ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN) apliekamie darījumi.

Juridisko pakalpojumu sniegšana par atlīdzību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir **ar PVN apliekams darījums**, kur atlīdzība ir tā sniegto pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, kura tiek saņemta vai bija jāsaņem no jebkuras personas, bez PVN (neatkarīgi no tā, vai samaksa izdarīta pilnībā vai daļēji).

Saimnieciskā darbība Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību.

Attiecībā uz zvērinātu advokātu reģistrēšanos Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā un zvērinātu advokātu un zvērinātu advokātu biroju izslēgšanu no tā šīs personas ievēro Pievienotās vērtības nodokļa likuma VIII un IX nodaļā noteikto. Ar precīzu informāciju var iepazīties VID tīmekļa vietnē www.vid.gov.lv sadaļā "Nodokļi" – "Pievienotās vērtības nodoklis" – "PVN reģistrs":

- zvērināts advokāts reģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta PVN nodokļa maksātāju reģistrā, pirms tas veic ar nodokli apliekamos darījumus;
- zvērināts advokāts ir tiesīgs neregistrēties Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā, ja tā veikto ar nodokli apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā nav pārsniegusi **40 000 euro**.

Valsts ieņēmumu dienesta **PVN maksātāju reģistrā var reģistrēt** fiziskas personas, juridiskas personas, personu grupas pilnvaroto fizisko personu, ja personu grupa kopīgas saimnieciskās darbības veikšanai darbojas uz līguma pamata. Tādējādi, ja zvērināti advokāti uz līguma pamata apvienojas zvērinātu advokātu birojā kopējai sadarbībai juridisko pakalpojumu sniegšanā, tad atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 56.panta pirmās daļas 4.punktam visi zvērināti advokāti kā personu grupa, kas darbojas uz līguma pamata, pilnvaro vienu no tiem reģistrācijai Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā vai arī katrs zvērināts advokāts atsevišķi reģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā.

7.piemērs

Zvērināti advokāti Kalns, Krūmiņš un Liepa, kas visi ir reģistrēti pievienotās vērtības nodokļa maksātāji, praktizējot sadarbībā ar citiem advokātiem, ir vienojušies par zvērinātu advokātu biroja izveidošanu kopējo darba telpu izmaksu segšanai, bet juridisko palīdzību katrs advokāts sniedz individuāli, kas fiksēts viņa norēķinu kontā kredītiestādē par honorāra apgrozījumu. Saskaņā ar rakstisko vienošanos iznomāto telpu īpašnieks – reģistrēts PVN maksātājs – ir izrakstījis nodokļa rēķinu par visu telpu nomu zvērinātam advokātam Kalnam, kas tālāk darbojas saskaņā ar vienošanos, kas noslēgta starp advokātiem attiecībā uz telpu nomas izdevumu segšanu.

Zvērināts advokāts Kalns samaksā saņemto nodokļa rēķinu par telpu nomu, kurā norādīta pakalpojuma vērtība 300 euro un no tās aprēķinātais nodoklis 63 euro.

Zvērināts advokāts Kalns savā vārdā tālāk zvērinātiem advokātiem Krūmiņam un Liepam par telpu nomas pakalpojuma attiecīgo daļu izraksta nodokļa rēķinus, kur katram norādīta pakalpojuma vērtība 100 euro un no tās aprēķinātais nodoklis 21 euro. Šajā gadījumā zvērināts advokāts Kalns saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma normām ir uzskatāms par telpu nomas pakalpojuma saņēmēju un tālāko sniedzēju zvērinātiem advokātiem Krūmiņam un Liepam. Zvērinātam advokātam Kalnam ir tiesības savā nodokļa deklarācijā par taksācijas periodu atskaitīt saņemtajā nodokļa rēķinā norādīto nodokļa summu 63 euro. Savukārt zvērinātiem advokātiem Krūmiņam un Liepam izrakstītajos nodokļa rēķinos norādīto nodokli zvērinātais advokāts Kalns iemaksā valsts budžetā.

Zvērinātiem advokātiem Krūmiņam un Liepam saņemtajā nodokļa rēķinā par sniegto telpu nomas pakalpojumu norādīto nodokļa summu (21 euro) ir tiesības atskaitīt kā priekšnodokli.

8.piemērs

Zvērināti advokāti Kalns, Krūmiņš un Liepa, kas visi ir reģistrēti pievienotās vērtības nodokļa maksātāji, praktizējot sadarbībā ar citiem advokātiem, ir vienojušies par zvērinātu advokātu biroja izveidošanu kopējo darba telpu izmaksu segšanai, bet juridisko palīdzību katrs advokāts sniedz individuāli, kas fiksēts viņa norēķinu kontā kredītiestādē par honorāra apgrozījumu. Saskaņā ar rakstisko vienošanos iznomāto telpu īpašnieks – reģistrēts PVN maksātājs – ir izrakstījis nodokļa rēķinus par telpu nomu katram zvērinātam advokātam atsevišķi, kurā katram norādīta pakalpojuma vērtība 100 euro un no tās aprēķinātais nodoklis 21 euro, atbilstoši ar katru no advokātiem noslēgtās vienošanās nosacījumiem.

Visiem trim zvērinātiem advokātiem to saņemtajos nodokļa rēķinos par sniegto telpu nomas pakalpojumu norādīto nodokļa summu (21 euro) ir tiesības atskaitīt kā priekšnodokli.

Ja zvērinātu advokātu grupā ir apvienojušies advokāti, kuru sadarbība ar citiem zvērinātiem advokātiem pamatojas uz visu dibinātāju atbildību par kopējo sadarbību juridiskās palīdzības sniegšanā, un šīs grupas pilnvarotā persona ir reģistrējusies Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā, tad par visu šajā birojā praktizējošo advokātu sniegtajiem pakalpojumiem nodokļa rēķinu izraksta šīs grupas pilnvarotā persona visas zvērināto advokātu grupas vārdā, kā arī tā aprēķina un maksā PVN valsts budžetā Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktajā kārtībā. Šajā gadījumā zvērināti advokāti nesniedz juridiskos un citus pakalpojumus, kā arī neizraksta nodokļa rēķinu savā vārdā zvērinātu advokātu grupai, kuras dalībnieki tie ir. Priekšnodokļa atskaitīšanu zvērinātu advokātu grupa veic, pamatojoties uz tai izrakstīto nodokļa rēķinu.

PVN par iekšzemē sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem, par kuriem nodokli maksā šo pakalpojuma sniedzējs, norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kad sniegts pakalpojums un izrakstīts nodokļa rēķins.

Vienlaikus, ja atlīdzība par juridisko pakalpojumu sniegšanu saņemta pirms tā sniegšanas, PVN par saņemto atlīdzības daļu norāda tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kad atlīdzība saņemta saskaņā ar nodokļa rēķinu.

Tādējādi pienākums par sniegtajiem juridiskajiem pakalpojumiem PVN maksāt valsts budžetā ir par to taksācijas periodu, kad sniegts pakalpojums un izrakstīts nodokļa rēķins vai saņemts avanss saskaņā ar nodokļa rēķinu.

Zvērināts advokāts, kas praktizē gan individuāli, gan apvienojoties zvērinātu advokātu birojā, ir tiesīgs darboties saskaņā ar īpašo nodokļa maksāšanas un priekšnodokļa atskaitīšanas kārtību (pēc kases principa), ja tā kā reģistrēta nodokļa maksātāja iepriekšējā taksācijas gadā kopējā darījumu vērtība nav pārsniegusi 100 000 *euro*, vai reģistrējoties Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā, ja tas taksācijas gadā neplāno par 100 000 *euro* lielāku darījumu apjomu.

Zvērināti advokāti, kas darbojas pēc kases principa, PVN valsts budžetā maksā par to taksācijas periodu, kurā saņemta samaksa par sniegtajiem pakalpojumiem.

Zvērinātiem advokātiem, kas darbojas pēc kases principa, priekšnodokli par saņemtajām precēm un pakalpojumiem savu pakalpojumu nodrošināšanai ir tiesības atskaitīt tajā taksācijas periodā, kurā tie samaksājuši no citiem reģistrētiem nodokļa maksātājiem saņemtajos nodokļa rēķinos norādītās nodokļa summas.

Ja zvērināti advokāti ir apvienojušies zvērinātu advokātu birojā, lai segtu personāla darba samaksas izdevumus vai kopējo darba telpu izmaksas, bet juridisko palīdzību katrs zvērināts advokāts sniedz individuāli, kas fiksēts viņa norēķinu kontā kredītiestādē par honorāra apgrozījumu, tad šāds zvērinātu advokātu birojs nevar būt reģistrēts Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā, jo tas nav uzskatāms par personu, kas veic saimniecisko darbību Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē. Šajā gadījumā katram advokātam individuāli ir iespēja reģistrēties Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā.

Zvērināti advokāti, kuri kā fiziskās personas ir reģistrēti Valsts ieņēmumu dienesta PVN maksātāju reģistrā, nodokļa rēķinus par sniegtajiem pakalpojumiem izraksta savā vārdā, kā arī savā vārdā iesniedz PVN deklarācijas, aprēķina un maksā valsts budžetā PVN.